

Odbor vodního hospodářství ČAZV

Odbor pedologie ČAZV

Český výbor ICID

Česká pedologická společnost

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.

Informační listy

38

Duben 2013, (ročník XIX)

Vydavatel VÚMOP, v.v.i.

Praha 5-Zbraslav

Obsah

Úvod (doc. Ing. Radim Vácha, Ph.D.)	3
Vzpomínka Olga Procházková (doc. Ing. Radim Vácha, Ph.D.)	4
doc. RNDr. Miloš Valla, CSc. (doc. Ing. Radim Vácha, Ph.D.)	5
prof. RNDr. Jan Němeček, DrSc. (Ing. Pavel Novák, CSc.)	5
Osmdesátiny prof. Ing. Aloise Praxe, CSc. (Ing. Pavel Novák, CSc.)	6
Mimoprodukční a produkční funkce půdy (Ing. Pavel Novák, CSc.)	8
Aktuální problémy zemědělského odvodnění (doc. Ing. Zbyněk Kulhavý, CSc., Ing. Petr Fučík, Ph.D.)	11
Pôda v krajine v zmenenom systéme využívania a ochrany (doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc.)	18
Současný stav ochrany vod (RNDr. Pavel Novák)	20
Státní pozemkový úřad (Ing. Jiří Hladík, Ph.D.)	22
Z jednání Předsednictva ČAZV (doc. Ing. Radim Vácha, Ph.D.)	24
Pedologické aktuality (doc. Ing. Radim Vácha, Ph.D., prof. Ing. Alois Prax, CSc.)	39

Úvod

Vážení kolegové,

Čas neúprosně plyne a všichni se již věnujeme povinnostem roku 2013, který jak doufám, nebude navzdory osudové třináctce rokem neúspěšným. Po absolvování tradičního maratónu předkládání a projednávání periodických a závěrečných zpráv výzkumných záměrů, programových a dalších projektů, se konečně můžeme věnovat tématu více odlehčenému, a tím je nové, v pořadí již 38. číslo Informačních listů.

Skutečnost, že o osud vědního oboru pedologie se nemusíme obávat, jsem si opět uvědomil na bohatě zastoupené tradiční akci českých a slovenských příznivců tohoto oboru - „Pedologických dnech“, pořádaných na podzim roku 2012 slovenskými kolegy ve východoslovenské Snině. Co je potřebné zdůraznit, je bohaté zastoupení mladších kolegů, kteří i kvalitou svých příspěvků všechny přesvědčili o tom, že to s pedologií myslí vážně. S průběhem povedené akce nás seznámí příspěvek ředitelky Výzkumného ústavu půdoznalectva a půdnej úrodnosti v Bratislavě, paní doc. RNDr. Jaroslavy Sobocké, CSc.

V dalších příspěvcích se věnujeme produkčním a mimoprodukčním funkcím půdy, aktuálním problémům odvodnění zemědělských půd, současnému stavu ochrany vod a rovněž procesu transformace Ústředního pozemkového úřadu a Pozemkového fondu ČR do Státního pozemkového úřadu. Ohlédneme se za významnými příjemnými a bohužel i méně šťastnými událostmi loňského i počátku letošního roku, chybět nebude informace o jednání předsednictva České akademie zemědělských věd a „pedologické aktuality“.

Dovolte mi popřát všem hodně pracovních a osobních úspěchů v první polovině roku 2013, kdy na jejím konci předpokládáme realizaci 39. čísla Informačních listů.

Radim Vácha

Vzpomínka

Olga Procházková

Dne 30. července 2012 nás opustila po těžké nemoci kolegyně Olga Procházková, která byla dlouholetým zaměstnancem Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy, pracovala v oddělení pedologie a ochrany půd. Olga byla, navzdory svému dlouhodobě komplikovanému zdravotnímu stavu, osobou s výrazně pozitivním přístupem k životu. To se odráželo i na jejím zvědavém charakteru, jejím životním zájmem byla geologie, ve které se velmi dobře orientovala a svými nálezy ojedinělých vzorků hornin a minerálů v terénu dokázala uvést do rozpaků i význačné kolegy-specialisty z oboru. V posledních letech svého života se neváhala pustit i do studia geologie na přírodovědecké fakultě Karlovy univerzity, které bohužel musela díky zhoršujícímu se zdravotnímu stavu předčasně ukončit. Olga se podílela na řadě významných aktivit v rámci ústavu, díky jí patří například i za náročné a úspěšné zrestaurování muzea půdních profilů, které je dnes zdrojem informací nejen pro nové kolegy na půdě ústavu, ale i pro jeho návštěvníky a zejména studenty univerzit v rámci jejich výuky. Za její práci v ústavu, ale hlavně za její přátelský a vstřícný přístup ke všem kolegům, jí patří náš dík.

Paní Olga Procházková s prof. Němečkem a Ing. Podlešákovou, červenec 2012

doc. RNDr. Miloš Valla, CSc.

V samém závěru roku, 26. prosince 2012, nás opustil ve věku 80 let pan doc. RNDr. Miloš Valla, CSc. Pan docent Valla byl dlouholetým zaměstnancem České zemědělské univerzity v Praze, působil na Katedře pedologie a ochrany půd, kde patřil mezi oblíbené pedagogy. Zabýval se zejména otázkami spojenými s půdní organickou hmotou, měl za sebou i četné zkušenosti zahraniční, delší dobu působil např. v Alžíru. V roce 2011 mu byla udělena stříbrná medaile ČAZV.

Pan docent Valla byl člověkem, který nikdy neodmítnul poskytnout cennou radu a kolegiální výpomoc a vždy byl velmi milým a zábavným společníkem. Přesto, že se v posledních letech svého života potýkal se zdravotními problémy a nemohl se již naplno věnovat profesnímu životu, je jeho odchod citelnou ztrátou pro českou pedologii.

Radim Vácha

prof. RNDr. Jan Němeček, DrSc.

Dne 31. března 2013 nás zasáhla smutná zpráva o odchodu pana profesora Jana Němečka, zemřel ve věku 85 let. Pan profesor Němeček patřil ke generaci, která změnila počátky pedologie a spíše zálibu několika vynikajících jedinců, v uznávaný a široce potřebný vědní obor.

Jan Němeček se narodil 14. ledna 1928 v malé obci Jezbiny, která je dnes součástí Jaroměře. Studoval na gymnáziu a potom na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy a brzy po skončení studií se stal pracovníkem tehdejšího sektoru půdoznalství Výzkumných ústavů rostlinné výroby v Praze – Ruzyni. Jeho pracovitost, vědecké a organizační schopnosti ho brzy posunuly na místo ředitele tohoto Půdoznaleckého ústavu VÚRV. Byl jím řadu let. Řešil a koordinoval řadu projektů, z nichž snad největším byl Komplexní průzkum půd (1962 – 1972), který je do současné doby základním zdrojem poznání, dat a informací o půdách České republiky. Po vynucených organizačních změnách výzkumných ústavů přešel v roce 1989 na krátkou dobu do Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy v Praze – Zbraslavi, ale již po dvou letech odešel na Katedru půdoznalství a geologie České zemědělské univerzity. Postupně se stal docentem (1991) a profesorem (1993). Publikoval kolem 110 vědeckých prací, několik knih, spolupracoval na Atlasech půd,

přednášel. Jeho vědecká činnost v oboru byla široká, ale zaměřena byla hlavně na otázky genetiky, diagnostiky a klasifikace půd, problematiku kartografie půd a GIS, otázky znečištění, kontaminace a ochrany půdy. Ale i rozsah jeho všeobecných zájmů a znalostí byl obdivuhodně široký, ať už se to týká kulturní, politické nebo hospodářské oblasti. Přitom byl vždy dobrým a přátelským kolegou a kamarádem.

V posledním období se nevyhnul životním těžkostem. Jeho syn odešel do Kanady a před lety ho zasáhla smrt jeho ženy, se kterou byl od studentských let. Postupně se začaly objevovat zdravotní obtíže, pro které musel odejít z aktivní činnosti a na dlouhou dobu do nemocnice. Pan profesor Němeček v našich vzpomínkách zůstane příkladem člověka, který milovanému oboru věnoval velkou část života a obohatil tak lidské poznání. Jako významný pedolog se dopracoval uznání nejen domácích vědeckých kruhů, ale i vědců v řadě evropských zemí.

Pavel Novák

Osmdesátiny prof. Ing. Aloise Praxe, CSc.

Česká pedologie a zvláště období jejího největšího rozkvětu v uplynulých desetiletích, je spojena s řadou osobností, patřících v podstatě k jedné generaci. Jejich životní jubilea následují proto rychle po sobě v malých časových odstupech. Po nestoru prof. Janu Němečkovi, DrSc., který v lednu tohoto roku oslavil své pětadesátiny, dosáhl na počátku března krásného věku osmdesáti let i představitel moravské větve pedologie prof. Ing. Alois Prax, CSc. Snad sepětí s půdou, tím základem lidské existence, je předpokladem, že právě mezi pedology se nachází řada těch, kteří dlouho aktivně žijí a kteří dokáží plodně pracovat a radovat se ze života i v relativně vysokém věku. Alois Prax patří k těm, kteří úspěšně navázali na půdoznalecké osobnosti předválečného období a kteří změnili pedagogii v živou, potřebnou a respektovanou vědeckou disciplínu.

Alois Prax se narodil 8. března 1933 v obci Kozlovice v podhůří Beskyd mezi Frýdlantem nad Ostravicí a Frenštátem pod Radhoštěm. Snad právě poloha pod Beskydami jej předurčila ke studiu na známé Lesnické fakultě tehdejší Vysoké školy zemědělské a lesnické, dnešní Mendelově univerzitě. Po jejím absolvování pracoval nějaký čas jako taxátor v Lesprojektu Olomouc a později v Brně. Již v roce 1961 však změnil svou životní dráhu, když nastoupil do Státní meliorační správy v Brně a začal pracovat jako hydropedolog při průzkumech pro meliorační odvod-

ňovací stavby v celém tehdejší Československu. Na tuto dobu terénních průzkumů a jejich vyhodnocování rád občas dnes vzpomíná a hodnotí řadu akcí, jež byly tehdy, v největším rozvoji odvodňovacích staveb uskutečněny. Byla to doba, kdy meliorační praxe byla postavena před jiné úkoly než dosud – kdy se meliorační práce přesunovaly z nížinných podmínek s typickým zamokřením hladinou podzemní vody, do poloh podhorských a horských. Bylo třeba řešit nové problémy spojené se zcela jinými formami zamokření. Jeho jméno se často objevovalo na závěrech průzkumů a ve vědeckých publikacích, které tyto nové podmínky hodnotily a řešily.

V roce 1976 přešel do Ústavu ekologie lesa brněnské Vysoké školy, kde ideálně spojil svou lesnickou a hydropedologickou praxi. V roce 1985 obhájil dizertační práci a o rok později se stal odborným asistentem na Katedře půdoznalství a mikrobiologie brněnské Agronomické fakulty. Politické změny v roce 1989 umožnily jeho habilitaci již v roce 1989 a rychlý postup na místo vedoucího Ústavu půdoznalství a jmenování profesorem (1993).

Jeho vědecká činnost byla zaměřena především na hodnocení vlhkostních režimů zemědělských i lesních půd. Za svůj život publikoval dlouhou řadu (160) vědeckých a odborných prací, samostatně nebo se spoluautory. Pracoval jako člen redakčních rad vědeckých časopisů a do nedávné doby na fakultě i jinde přednášel a byl členem vědeckých rad. I po odchodu do důchodu zůstává v řadách vědeckých rad některých institucí, lektoruje, opouje různé práce a výzkumné zprávy, kde je proslulý svým důrazem na přesnost formulací, přesnou terminologii a její výklad. Stále se podílí na řešení lesnického výzkumného projektu. Rozsah jeho všeobecných kulturních, politických a ekonomických znalostí je obdivuhodný.

Tento výčet pracovního a životního běhu však nevystihuje celou jeho osobnost. Je dobrým společníkem a kamarádem svých kolegů, třeba i výrazně mladších. Z dlouholetého manželství má dceru lékařku, syn pracuje ve vodním stavitelství, má 2 vnučky a 2 vnuky. Úsilí a relaxaci věnuje své chatě a malé vinici, i když vinařem sám není. Jeho přátelská a optimistická povaha jej vzhledově dělá o řadu let mladším. Proto my všichni, kteří ho blíže známe, mu přejeme hodně stálého zdraví, životní pohody a radosti, aby z jeho zkušeností a znalostí mohly těžit i další generace pedologů a aby dále kolem sebe vytvářel ovzduší spokojenosti a úsměvů.

Pavel Novák

Mimoprodukční a produkční funkce půdy

Na konci roku 2012 skončil ve Výzkumném ústavu meliorací a ochrany půdy pětiletý program NAZV Ministerstva zemědělství QH 82089, zabývající se environmentálními (mimoprodukčními) funkcemi půdy a jejich vztahem k funkci produkční. Řešení tohoto projektu vyplynulo ze skutečnosti, že v poslední době ve vyspělém světě není půda hodnocena pouze jako výrobní prostředek, zdroj surovin nebo plocha k lidským činnostem, ale že je stále více uvažována jako součást přírodních cyklů energie, vody a látek, jako součást životního prostředí a jeho stability.

Hodnocení funkcí půdy (respektive jejich potenciálů) je vždy problematické, protože do uvažování vstupuje mnoho vlivů a faktorů, jež se pro jednotlivé funkce dosti liší. Skutečností zůstává, že každá funkce půdy, ať produkční či mimoprodukční, vychází z fyzikálních, chemických a biologických charakteristik půdy ovlivněných daným prostředím a jeho dispozicemi. Doposud nikde neexistují nějakým jasným způsobem definovaná kritéria půd, která by hodnotila půdy z hlediska ekologických funkcí. To je zásadní rozdíl od funkce produkční, kde bylo, zvláště

pak v České republice, vykonáno jak v pedologické, tak i ekonomické problematice velké množství práce o půdních či stanovištních vlastnostech a charakteristiky, podmiňující produkční potenciál, jsou v podstatě dobře známé. Jestliže tedy potenciál produkční funkce vychází z určitých půdních parametrů a charakteristik, musí z obdobných či dalších vlastností vycházet i hodnocení potenciálů dalších funkcí půdy, které jsou s produkčním potenciálem v úzké vazbě. Proto při řešení projektu bylo možno vyjít z dat a údajů získaných měřeními, rozborů a z literatury. Ty vcházely do rozsáhlé datové báze a z ní byly vybrány, definovány, posouzeny, hodnoceny a pro řešení použity.

Za jednotky, pro něž byly potenciály jednotlivých mimoprodukčních funkcí stanovovány, byly zvoleny vyšší jednotky české bonitační soustavy půd, konkrétně hlavní půdní jednotky HPJ. Bylo to obdobné, jako při hodnocení produkčního potenciálu a jednotky bonitace byly zvoleny především proto, že bonitační systém je plně digitalizován ve své grafické a numerické části. To umožňuje řadu aplikací zvláště mapových nebo plošných. Rozsah půd, řazených do každé HPJ je sice poměrně široký, avšak vždy jde o půdy podobných vlastností a charakteristik, takže bylo možné potřebné údaje zobecnit. Potenciály jednotlivých funkcí byly převážně vyjádřeny jen relativně, tj. bodově ve stobodové stupnici, podobně, jako je vyjádřen produkční potenciál. Z bodového hodnocení vyšších (HPJ) i nižších (BPEJ – bonitovaná půdně ekologická jednotka) vycházejí i známé úřední ceny zemědělské půdy. Jen dva potenciály ekologických funkcí (retence vody a infiltrace) mohly být kromě bodů vyjádřeny i v měřitelných jednotkách.

Jako environmentální funkce půd byly hodnoceny:

- Potenciál retenční vodní kapacity (RVK) půd, což je největší množství vody, kterou je půda schopna zadržet v systému kapilárních pórů. Odpovídá hodnotě hydrolimitu polní vodní kapacity. Pohybuje se v rozmezí maximálních hodnot 360 mm vodního sloupce (tj. 360 l.m⁻² do hloubky 1 m) u kvalitních hnědozemí a černozemí a v minimálních hodnotách 30 – 40 mm u mělkých a hrubě písčitých půd (s možnou přesností 20 %). Byla spočítána i potenciální retence v zemědělských půdách ČR: 9,4.10⁹ m³ (miliard) vody. V lesních půdách je tento potenciální objem vody kolem 3,9.10⁹ m³. Tato čísla vynikají při srovnání objemu vody ve všech vodních nádržích a tocích ČR: jen 4,2.10⁹ m³. Zpracované údaje a mapa RVK půd ČR se staly podkladem pro modelování predikce povodní v Českém hydrometeorologickém ústavu a ve Vodohospodářském ústavu.

- Infiltrační funkce půdy umožňuje vstup vody do půdního prostředí a částečně i postup vody půdou. Přitom může voda sloužit jako transportní medium pro celou řadu látek a ovlivňuje tak dotaci, složení a kvalitu podzemních i povrchových vod. Vysoké počáteční hodnoty infiltrace se při nasycování půdy postupně snižují až k víceméně rovnovážnému stavu. Ten může u hrubě písčitých půd být i při úplném nasycení $> 0,12 \text{ mm} \cdot \text{min}^{-1}$ a u těžkých jílovitých pelozemí být i $< 0,02 \text{ mm} \cdot \text{min}^{-1}$. Rychlost infiltrace podmiňuje povrchový odtok vody, tím zranitelnost půd vodní erozí a opět vznik povodňových stavů. Proto i tyto hodnoty pro jednotlivé HPJ a digitální mapa potenciálu infiltrace byla předmětem vysokého zájmu meteorologů a vodohospodářů.
- Pufrační funkce půdy tlumí dynamiku změn půdní reakce způsobené vnějšími vlivy a částečně i změnami teploty půdy. Její potenciál závisí opět na řadě půdních vlastností: reakci, obsahu CaCO_3 , sorpčních charakteristikách, obsahu a kvalitě humusu a dalších vlastnostech, ale i na substrátu půdy, vodních srážkách. Z potenciálu pufrační funkce vyjádřené bodově a z klimatických podmínek bylo možno odvodit a zpracovat i aplikační mapu zranitelnosti půd acidifikací, což má praktický význam pro optimální udržovací vápnění.
- Potenciál transportní funkce půdy charakterizuje pohyb vody a látek v půdním prostředí i v krajině. Nezahrnuje povrchový odtok. Může v půdním profilu probíhat jak vertikálně (a potom vychází z vodních režimů půd a klimatických poměrů), tak i vnitropůdním vnitřním laterálním tokem po svahu (především v humidnějších horských poměrech). Pohyb látek v plynné nebo pevné formě (prostřednictvím půdní atmosféry nebo organismů) nebylo takto možno hodnotit. Kromě charakteristik vodního režimu jednotlivých HPJ v různých klimatických poměrech byla pozornost věnována právě laterálním svahovým tokům s praktickým významem pro management půd. To bylo dokumentováno i mapově pro vzorové území.
- Hodnocení potenciálu transformační a asanační funkce bylo obtížné, protože pokusy o toto hodnocení nebyly nikde uskutečněny. Transformace zabezpečuje přeměnu organických i některých anorganických látek v procesech jejich rozkladu a syntézy látek nových. Vyhodnocením půdních a klimatických faktorů však byly zpracovány relativní bodové hodnoty potenciálu této funkce pro jednotlivé hlavní půdní jednotky, které poměrně přesně odpovídají teoretickým představám.

Postupy hodnocení potenciálů environmentálních funkcí jsou obsaženy ve čtyřech výstupech projektu a v dalších publikacích. Jsou také porovnány s bodovými

hodnotami potenciálu produkční funkce jednotlivých HPJ. Jsou rovněž hodnoceny soubory hodnot potenciálů a produkčního potenciálu v územích různě narušovaných lidskou činností. Celý projekt dal jasnou představu o důležitosti půdy nejen pro produkci či plochu k životu, ale i pro celou lidskou společnost.

Pavel Novák

Aktuální problémy zemědělského odvodnění

V rámci zadání Ministerstva zemědělství byl Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i. zpracovatelem konceptu řešení tematiky odvodňovacích zařízení v ČR při jejich transformaci do nové podoby funkčního systému. Navržené řešení zahrnuje strukturu evidence staveb, posouzení možností použití různých metod identifikace a aktuální funkčnosti, resp. závad a jejich příčin, zabývá se podporou správné praxe údržby, oprav či rekonstrukcí. Stav odvodnění totiž ovlivňuje nejen srážko-odtokové procesy v krajině, efektivitu zemědělského hospodaření, ale v konečném důsledku i cenu pozemků. Nefunkční odvodnění s sebou přináší zejména výskyt lokálních zamokření až zatopení pozemků, zvýšení výskytu (četnosti i celkového objemu) povrchového odtoku a vytváření erozních rýh i rozšiřování invazních rostlin. V některých případech může rozsáhlejší nefunkční systém odvodnění, nebo jeho chybná identifikace druhotně ohrožovat související intravilán, resp. některé jeho prvky (domy, kanalizace, cestní síť, apod.).

V uplynulých letech se neuváženou aplikací principu vlastnictví pozemků na tyto meliorační systémy oddělila funkční souvislost podrobného odvodňovacího zařízení (POZ) a recipientu odvodnění. Bylo prakticky utlumeny poradenství, podpora údržby a oprav i podrobná evidence části dokumentace, což se v současnosti projevuje vyšší četností i závažností zjevných poruch.

V části odborné veřejnosti se zároveň ujalo několik mylných předpokladů. Například, že podzemní drenáže se budou postupně „vytrácet“ rovnoměrným zanášením či zarůstáním, že odvodnění řady zemědělsky využívaných pozemků je nadbytečné a tudíž je žádoucí podporovat jejich hromadnou „přirozenou“ likvidaci, nebo že zemědělci, většinou nájemci pozemků, se budou kvalifikovaně a v odpovídající míře těmto systémům věnovat. Drenáže po další desetiletí stárly a předpokládaná kvalifikovaná údržba nebyla poskytována. Místně sice zemědělci prováděli opravy, neřešili však příčinu, ale až následky. Opravy nebyly prováděny s dostatečnou odbornou (ani finanční) podporou, tudíž nebyly ani účinné, ani trvalé. Složitost

přírodních podmínek ČR, vyjadřovaná v projektech odvodnění přesně definovanými příčinami zamokření, i topologická složitost drenážních systémů, případně překrývání starších staveb novými, nutně vyžaduje dostatek podrobných informací – poskytovaných zejména ve formě projektové dokumentace (PD), i odborné záze-
mí – iniciované a podporované státními institucemi, v privátní sféře pak existenci specializovaných firem.

Vše začíná u archívů projektové dokumentace

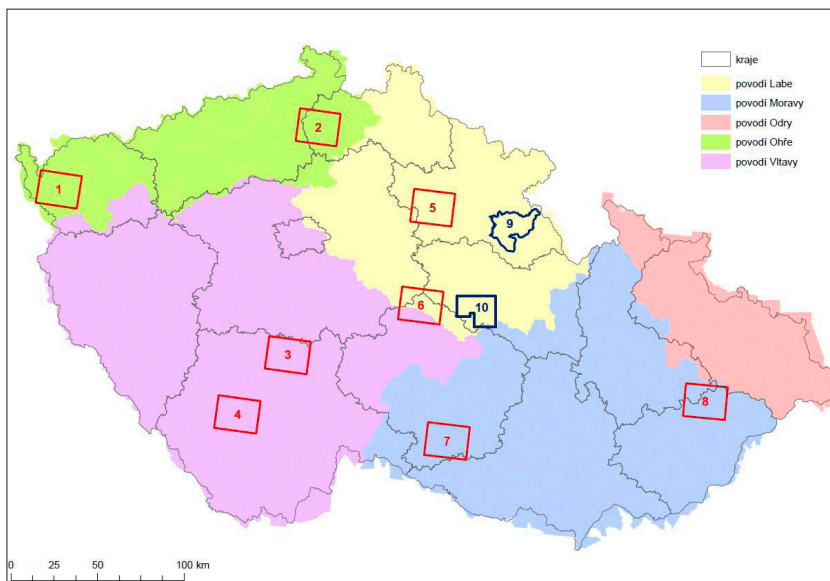
Nejvýznamnější novodobý investor staveb zemědělského odvodnění, od r. 1970 Státní meliorační správa (SMS), udržoval rozsáhlé archívy projektů v písemné podobě. Pracovníci, znalí problematiky meliorací, je dokázali využívat ve všech úrovních podrobnosti. Nástupnická organizace, Zemědělská vodohospodářská správa (ZVHS, od 1.1.2001), tyto archívy nadále zachovávala. Z titulu své působnosti „pověřeného správce“ mimo jiné hlavních melioračních zařízení (HMZ) ve vlastnictví státu, se však již nevěnovala odpovídající pozornost detailu odvodnění, které po privatizaci náleželo vlastníkově. Výklad vyhlášek k naplňování ISVS (např. 139/2002 Sb., 7/2003 Sb., 619/2004 Sb. včetně jejich novelizací) proto z větší části cílil na svěřené investiční prostředky, tedy k hlavnímu odvodňovacímu zařízení (HOZ). V této době archívy PD již nebyly úplné, přispěly k tomu prováděcí předpisy související s vypořádáváním nároků vlastníků odvodněných pozemků po roce 1992 i některé záslušné, avšak nedokončené snahy o digitalizaci částí PD (například části hydropedologických průzkumů). Poslední etapa, související s dvěma fázemi převodu archívů dokumentace staveb odvodnění: nejprve do působnosti podniků Povodí, případně Lesů ČR (v r. 2010-11, resp. po 1.6.2012) a její pokračování po 1.1.2013, související se vznikem Státního pozemkového úřadu (SPÚ), představuje další příčiny ztrát archivované dokumentace.

V rámci studie realizovaná územní šetření

V rámci analýzy podmínek využívání a stavu zemědělského odvodnění ČR byl proveden výběr a vyhodnocení typických modelových oblastí (viz Obr. 1 a Tab. 1) s celkovou plochou přes 4 tis.km². Je třeba připomenout, že neexistuje žádná centrální informace o stavu POZ a k dispozici jsou pouze neúplné údaje o HOZ, DVT a MVN, které jsou ve vlastnictví a péči státu. Přitom podíl POZ na celkové ploše okresů se pohybuje od 3,3 % (okres Vyškov) až po 34,5 % (okres Hradec Králové). Provedené činnosti byly založeny na územních analýzách v GIS, na využití materiálů DPZ, na pozemních šetřeních a jednáních s uživateli odvodněných pozemků, na vyhledávání konkrétních PD v archívech podniků Povodí a na jednáních s pověřenými pracovníky těchto institucí.

Identifikační číslo oblasti	Použitý název modelové oblasti (map. listu)	Celková plocha odvodnění [km ²]	Podíl odvodnění z celkové plochy [%]
1	Cheb	90,0	20,1
2	Česká Lípa	53,7	12,0
3	Tábor (Milevsko)	140,8	31,5
4	České Budějovice (Vodňany)	163,8	36,6
5	Poděbrady (Hořice)	206,4	46,2
6	Čáslav (Golčův Jeníkov)	129,0	28,9
7	Moravské Budějovice	96,6	21,6
8	Přerov	123,4	27,6
9	Povodí Dědiny	92,3	25,1
10	Žejbro	75,7	22,4
	CELKEM - PRŮMĚR	1.171,7	27,2

Tab. 1 Podíl systematického odvodnění na celkové ploše modelové oblasti.
Pro POZ použita digitální vrstva odvodnění, zpracovaná ZVHS (2009).

Obr. 1 Vymezení základních modelových oblastí z kladu map 1:50 000 (červeně) a doplňkových oblastí (modře) vzhledem k hranicím krajů a rozvodnicím hlavních povodí.

V rámci vyhodnocení dostupnosti PD ke stavbám odvodnění byly zjištěny zásadní rozdíly v archivační praxi jednotlivých podniků Povodí. Několik etap delimitací archivů v minulosti i několik verzí systémů evidence výrazně snižuje orientaci při vyhledávání konkrétních projektů. Původně vytvořenou vazbu vektorizovaných map ZVHS (M 1:10 000), založenou na okresních či archivních číslech stavby, již ve většině případů nelze uplatnit.

Z následně provedeného dotazníkového šetření mezi vzorkem zemědělců, vyplývají následující závěry a doporučení:

- 40 % dotazovaných subjektů hospodaří na ploše o velikosti 1000 – 2000 ha.
- Všichni uživatelé mají přehled o odvodněných pozemcích.
- 75 % uživatelů má pokročilé znalosti LPISu a zároveň by uvítali jeho rozšíření o podrobné informace, vztahující se k projektu odvodnění (převážná většina z nich pouze pod podmínkou registrovaného přístupu).
- 50 % subjektů zná podrobnosti k projektu odvodnění z doby výstavby.
- 53 % subjektů vlastní písemné podklady ke stavbám odvodnění, naprostá většina subjektů, vlastníci tyto podklady, by je zapůjčila k naskenování (pozn.: lze tak částečně řešit problém neúplných archivů ZVHS – nyní podniků Povodí).
- 60 % dotazovaných pozoruje v souvislosti s odvodněním problémy na svých pozemcích – vliv zamokření. Časová a finanční náročnost na údržbu a opravy se všeobecně rok od roku zvyšuje. Naprostá většina subjektů řeší opravy a údržbu svépomocí – nejméně finančně náročná varianta.
- Všichni dotazovaní by měli zájem o dotace na údržbu a opravy, i kdyby tyto dotace nedosahovaly ani 50 % výše nákladů.

Jak podporovat odvodnění pro efektivní zemědělství?

Podpora by měla zahrnovat několik typů opatření:

- Vytvořit a vést odborné poradenství pro čtyři kategorie zájemců: 1/ vlastník odvodněného pozemku, 2/ uživatel - zemědělec, 3/ pracovník státní správy a vodoprávních orgánů, 4/ podnikatel z okruhu služeb, zajišťující odborné opravy, rekonstrukce, projekční činnosti, atd.

- Založit a vést informační systém (např. v rámci ISVS), provést inventarizaci dostupných datových zdrojů s cílem zlepšit evidenci staveb odvodnění (zahájit digitalizaci dokumentace k POZ), včetně nadstavby IS (např. výsledky šetření nad materiály DPZ apod.). Toto je předpokladem k výkonu státní správy v oblasti zemědělství a vodního hospodářství – např. v rámci nově se formujících kompetencí SPÚ.
- Vhodně nastavit dotační tituly v působnosti MZe a MŽP – vedle podpory správné praxe odvodnění také např. k modernizacím a rekonstrukcím staveb (eliminace nadbytečného drenážního odtoku, vytvoření zón akumulace vod a posílení samočisticích, např. denitrifikačních procesů) a zajistit jejich vhodné propojení na mezirezortní úrovni.
- Zajistit vývoj a podpořit inovace problematiky zemědělských meliorací, směřující k systémovému uplatnění rekonstrukcí a modernizací staveb odvodnění, včetně zpětných vazeb (reakce na potřeby zemědělství, vodního hospodářství) a osvěty, přispět ke zvýšení informovanosti veřejnosti.
- Uplatňovat metody hodnocení účelu a funkčnosti odvodňovacích systémů v rámci stabilizace funkcí krajiny a optimalizace vodních režimů, s využitím PBO v rámci projektování KPÚ.

Podnikatelské a jiné záměry vlastníků resp. uživatelů odvodněných pozemků mohou být ovlivněny nedobрым stavem melioračního detailu a s tím souvisejícími vyvolanými náklady na údržbu či opravy. To může být impulsem k přehodnocení jeho opodstatněnosti a podle výsledků takového hodnocení mohou volit z následujících variant:

- Provést opravu a zachovat funkci odvodnění.
- Modernizovat jednofunkční systém na dvojfunkční s ohledem na další zájmy (zlepšení vláhové zabezpečení plodin, podporu zájmů vodního hospodářství, ochranu krajiny atd.).
- Úplné vyřazení systému z funkce a návrat vodního režimu části pozemku zpět ke stavu před odvodněním (podpora např. mokřadů v zemědělské krajině, mokřadů jako krajinných prvků v rámci ÚSES, apod.) – viz dále.

A jak postupovat v případech, kdy intenzivní zemědělství opouští některé plochy?

Pozemky, které již přestaly být intenzivně zemědělsky využívány a kde není

očekáván střet zájmů, tj. vlastníci pozemků dotčených celou stavbou odvodnění mají zájem na likvidaci stavby nebo její části, mohou postupovat podle doporučení publikovaných v rámci zpracovaného metodického návodu Pracovní postupy eliminace negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině pro podporu žadatelů o přírodě blízká opatření v prioritních osách 1 a 6 (MŽP, 2012 – viz ke stažení http://www.mzp.cz/cz/priode_blizka_opatreni).

Předkládaná metodická příručka formuluje pomocí návodných opatření možnosti úprav vodního režimu prostřednictvím eliminace či úprav staveb zemědělského odvodnění tam, kde environmentální zájmy, v důsledku změn vnímání péče o krajinu, stojí před zájmy zemědělskými.

Negativně působí odvodnění v případě nefunkčnosti nebo poruchy některé jeho části. Poškozené či ucpané objekty (drény i šachtice) mohou způsobovat poměrně intenzivní bodové vývěry vody a následný povrchový odtok nebo dlouhodobou akumulaci vody na povrchu půdy. Naopak fungující drenážní odvodnění zpravidla zvětšuje retenční prostor pro vodu vstupující do půdního profilu, a tudíž snižuje potenciál výskytu povrchového odtoku a s ním spojené procesy vodní eroze půdy na pozemku. Tento princip je třeba mít na paměti v případě cíleného znefunkčnění odvodňovacích objektů.

Drenážní systémy zpravidla negativně působí na kvalitu z pozemku odtékajících vod - obecně urychlují a zvyšují odnos živin (zejména N a P) a dalších polutantů, např. rozpustných dusíkatých pesticidů. Jakost vod drenážních systémů však úzce souvisí s mechanismy tvorby odtoku.

Eliminační opatření má odůvodnění pouze tehdy, pokud je doloženo, že příslušná část odvodnění se aktivně podílí na odtokovém procesu (že je v charakteristických obdobích vodná) a tudíž realizací opatření dojde k významné změně režimu odtoku či změně vodní bilance předmětného pozemku. Potenciál eliminačního opatření je odvozen od návrhových parametrů realizovaného odvodnění. Přitom lze důvodně předpokládat, že:

- účinnost eliminačního opatření na odvodnění bude menší a zpravidla nedosáhne kapacity realizovaného odvodnění,
- eliminační opatření působí nejen v zájmové ploše odvodnění, ale i mimo tuto plochu v souvislosti na situování eliminačního opatření a vzhledem k topologii celého systému odvodnění.

Obr. 2 Důsledek poškození drenážního systému, projevující se trvalým zamokřením pozemku a ve vodném období vývěrem vod na povrch území.

Tématika zemědělského odvodnění, jako součást oboru meliorací, byla řadu let opomíjena. Aktuální stav objektů odvodnění si však vyžaduje pozornost (viz Obr. 2). O to naléhavěji v letech vodnějších. Nápravná opatření musí být opřena o odbornost a dostatečné technické zázemí. Odbornost souvisí s **respektováním** původních konceptů odvodnění, opřených o **funkční vazby POZ a HOZ** opomíjené z důvodů složitosti majetko-právních vztahů po roce 1992. Zanedbán nesmí být ani širší pohled zahrnující při posouzení staveb odvodnění vztahy se sousedními pozemky, resp. krajinou. Technickým zázemím, minimálně nutným pro další rozvoj technologií v tomto oboru a podporující efektivitu činností, je **technická dokumentace** – její zachování, digitalizace a začlenění do ISVS. Zejména druhá z uvedených podmínek nesnese dalšího odkladu, neboť dochází k nevratným ztrátám informací. Určitou nadějí jsou, ač několik minut po dvanácté, kompetence nově zřízeného SPÚ, který by mohl problematiku zemědělského odvodnění v dostatečném rozsahu obsáhnout. Koncepční podklady, připravované pracovníky VÚMOP, v.v.i., by v případě naplnění očekávání kompetencí SPÚ byly dobrým základem.

Zbyněk Kulhavý, Petr Fučík

Pôda v krajine v zmenenom systéme využívania a ochrany

V súčasnom svete či prinášajúcom mnohé zmeny v dôsledku nových spoločensko-ekonomických podmienok je identifikácia a hodnotenie prebiehajúcich zmien pomerne zložitá. To dvojnásobne platí pre identifikáciu a hodnotenie zmien, prebiehajúcich v pôde a krajine. V procese transformácie poľnohospodárstva v priebehu dvoch desaťročí sa vidiecka krajina postupne mení. Na jednej strane sa stretávame s usporiadaným pôdnym fondom a udržateľným hospodárením, ktoré výrazne eliminuje prvky degradácie pôdy a krajiny. Na druhej strane však zaznamenávame nie zanedbateľné prvky pustnutia, či zhoršovania podmienok poľnohospodárskej krajiny a vidieka. Tento obraz je výsledkom extenzifikácie či zanedbávania pôvodne poľnohospodárskej krajiny, vytvárania brownfieldov ako výsledok bývalých industrializačných aktivít, či devastácie lesnej krajiny v dôsledku náhlych prírodných, či antropogénne podmienených devastačných fenoménov.

Predovšetkým tieto aspekty boli riešené na pedologickej konferencii „Pedologické dni 2012“, ktorá sa konala v Snine (Sninské rybníky) v dňoch 18.-20. septembra 2012 pod názvom „Pôda a krajina v meniacom sa režime využívania a ochrany“. Vzhľadom na skutočnosť, že už po niekoľko rokov sa pedologické dni konajú

ako spoločné stretnutia slovenských a českých pôdoznalcov so striedaním miest konferencie v SR alebo ČR, účasť bola znovu vysoká (vyše 120 účastníkov). Konferencie sa zúčastnili aj významní predstavitelia českého a slovenského pôdoznactva ako prof. Juraj Hraško, doc. Zoltán Bedrna, prof. Rudolf Šály, prof. Bohdan Juráni, prof. Jozef Hanes, prof. Josef Kozák, prof. Alois Prax a Ing. Pavel Novák. Záštitu nad konferenciou prevzalo mesto Snina na čele s primátorom mesta Ing. Štefanom Milovčíkom.

Tretia spoločná konferencia Slovenskej pôdoznaleckej spoločnosti a Českej pedologickej spoločnosti sa uskutočnila v krásnom prírodnom prostredí mesta Snina, ležiacom na rozhraní Bukovských vrchov (ktoré sú súčasťou Národného parku Poloniny) a Vihorlatských vrchov (Chránená krajinná oblasť Vihorlat). Región je charakteristický výskytom území, ktoré sú zapísané do Svetového zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO (pralesy Stuzica, Havešová, Rožok a Kyjovský prales) a drevených kostolíkov (Ruská Bystrá, Lodomírová, Bodružala ai.). Bukové pralesy v pásme pohoria Karpaty sú zaradené do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO od roku 2007 aj zásluhou spoluorganizátorov tejto konferencie (doc. Ing. V. Pichler, PhD.). Týmto územím viedla pôdoznalecká exkurzia s ukázkou pôdných sond.

Pôdoznanlci vo svojich vystúpeniach chceli svojim tematickým zameraním upozorniť aj na to, či sú správne a udržateľne využívané pôdne a krajinné zdroje v podmienkach neustáleho tlaku rôznych záujmových finančných zoskupení snažiacich sa premeniť krajinu na predmet ich ekonomického zisku. Výsledkom takýchto krátkozrakých praktík býva na jednej strane neúnosná koncentrácia aktivít v centrálnych oblastiach nížin a kotlín Slovenska, najmä v blízkosti väčších miest a na druhej strane početné opustené, či degradované územia bez zmysluplného využívania. Tieto nachádzame hlavne v málo rozvinutých regiónoch Slovenska najmä v podhorských oblastiach. Takýto prístup odporuje základným princípom trvalo udržateľného využívania krajiny a rozvoja vidieka. Preto je potrebné diskutovať o smerovaní využívania rôznych území z hľadiska vývoja pôdy a krajiny, o ekologickom myslení územných projektantov, o politickej vôli zaoberať sa týmto problémom v riadiacej a kontrolnej sfére. Viaceré prednášky sa zaoberali súčasným stavom pôdneho fondu pod vplyvom využívania súčasných technológií, možnosťami zachovania zdravého stavu pôdy a nástrojmi pre udržanie kvalitatívne hodnotných pôd. Po prvý krát boli prezentované myšlienky zvyšovania povedomia o význame pôdy predovšetkým u mladej generácie. Medzi najdôležitejšie výstupy konferencie patrili návrhy na nové alternatívne princípy ochrany pôdy, návrhy na udržateľné využívanie potenciálu pôdných zdrojov Slovenska, ktoré dokážu pri bez problémov užiť obyvatel'ov Slovenska v súlade s udržateľným hospodárením na pôde. Veľkým problémom je narastajúci počet opustených priemyselných území (brown-fieldov), ktoré sú smutným pomníkom neuvážených rozhodnutí mnoho krát ležiacich aj uprostred poľnohospodárskej krajiny. Konferencia zdôraznila nevyhnutnosť riešenia týchto otázok v celej spoločnosti, aby sme si pre budúcnosť zachovali ten najcennejší prírodný zdroj – pôdu, udržateľnú krajinu a prírodu.

Jaroslava Sobocká

Současný stav ochrany vod

V České republice se v současnosti dostává do popředí zájmu v oblasti ochrany vod problematika rizikových látek ve vodách určených zejména pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou. Tento problém souvisí se současnými trendy zemědělské politiky a stavem trhu na poli zemědělských komodit. Převládajícími plodinami našeho zemědělství jsou v současné době kukuřice a řepka olejná. Obě tyto plodiny jsou však velmi náročné na použití množství pesticidních látek při ochraně před plísňemi a dalšími riziky. Mnohé z těchto látek by měly být vodě neškodné, pro-

blém je však s jejich rezidui a procesy, které probíhají v půdě a následně ve vodách. Tento problém se týká především ochranných pásem vodních zdrojů, kde problém je více než vážný. Jedná se zejména o výskyt reziduí pesticidních látek, které jsou v současnosti již zakázané. Existují pro to dvě možná vysvětlení: za prvé jsou aplikovány přípravky na ochranu rostlin v rozporu se seznamem schváleným Státní rostlinolékařskou správou, druhým možným vysvětlením je uvolňování starých zátěží, případně únik těchto látek ze starých skladovacích prostor i z opuštěných a zaniklých zemědělských subjektů. V současné době je již platný Národní akční plán (NAP) ke snížení používání pesticidů v České republice, schválený vládou ČR usnesením č. 660 ze dne 12.9.2012, který řeší tuto problematiku poměrně podrobně i z hlediska ochrany vod.

Druhým problematickým okruhem, který v poslední době nabývá na důležitosti, je eutrofizace nejen vodárenských nádrží, ale i například nádrží určených ke koupání a k rekreačním účelům. Nadměrné množství a nevhodný poměr živin zejména N a P způsobuje v letních měsících nárůst řas a následně toxických sinic. V současné době se toto období nárůstem průměrné teploty vzduchu v důsledku klimatické změny prodlužuje. Tento problém se týká především velkých nádrží využívaných k rekreaci, kde v minulosti panoval čilý turistický ruch. Jako příklad lze uvést Orlickou přehradní nádrž, která se bezprostředně potýká s tímto problémem. Tento fenomén má za následek zhoršení parametrů koupacích vod a následně i úbytek turistického ruchu. Je samozřejmě pravdou, že hlavním zdrojem živin, zejména fosforu, které se dostávají do oběhu vod, jsou bodové zdroje znečištění především komunálního původu, ale je potřeba si uvědomit, že do celého systému trendu vývoje jakosti a stavu zdravotní nezávadnosti vod vstupují i plošné zdroje zejména zemědělského znečištění. V systému jsou nejdůležitější kritické zdrojové lokality tohoto znečištění v kombinaci s odvodněním zemědělských pozemků, které způsobuje urychlený odtok znečištěné vody z povodí bez přirozené filtrace půdním prostředím. Kritické zdrojové lokality jsou ta místa, kde potenciálně může dojít k výraznému vyplavování rizikových látek do půdního prostředí a odtud do hydrogeologických struktur až k hladině podzemní vody.

Ochrana vod v ochranných pásmech vodních zdrojů je řešena vyhláškou MŽP 137/1999 Sb. spíše administrativně z hlediska požadovaných podkladů, ale konkrétní návrhy opatření, která by měla vést k systematickému zlepšování vývoje jakosti vod, stanovuje předkladatel vlastního návrhu ochranných pásem příslušného vodního zdroje. V současné době tato vyhláška nutně vyžaduje novelizaci, minimálně ve smyslu znění vodního zákona, který zaznamenal již několikátou novelu. Také již platí nový legislativní nástroj a to je opatření obecné povahy, které podstat-

ně mění přístup k ochranným pásmům z pohledu správního řízení. V našich podmínkách neexistují ani směrnice pro návrhy ochranných pásem, ať se to týká zdrojů povrchových či podzemních. Pojetí vlastního návrhu ochranných pásem obou typů těchto zdrojů je odlišné z hlediska procesů ovlivňujících kvalitu vlastního vodního zdroje povrchové či podzemní vody. U podzemních zdrojů je to především infiltrační oblast daného zdroje a její využití z pohledu zastoupení jednotlivých druhů pozemků, u povrchových zdrojů je to velikost povodí, jeho morfologie a využití území.

RNDr. Pavel Novák

Státní pozemkový úřad

Po více než dvaceti letech, kdy vedle sebe souběžně působily a pracovaly dvě organizace zabývající se problematikou držby zemědělské a lesní půdy, restitucemi zemědělského majetku, jeho správou a organizací půdní držby, dochází ke sloučení Pozemkového fondu ČR a Ústředního pozemkového úřadu se strukturou pozemkových úřadů do nové státní organizace – Státního pozemkového úřadu (SPÚ). Tomu předcházelo přijetí zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a tento nový úřad zahájil svou činnost 1. lednu 2013. Státní pozemkový úřad působí na adrese Husinecká 11a, Praha 3.

Spojením agend PF ČR s činností stávajících pozemkových úřadů vzniká zcela nový Státní pozemkový úřad, v jehož čele stojí ústřední ředitel SPÚ, kterým byl ministrem zemědělství Ing. Petrem Bendlem k 1. 1. 2013 jmenován JUDr. Petr Šťovíček, Ph.D. V rámci jednotlivých vyšších územně samosprávných celků vykonávají jeho činnost krajské pozemkové úřady, přičemž pro řízení o pozemkových úpravách Státní pozemkový úřad zřizuje pobočky krajských pozemkových úřadů, jejichž územní působnost odpovídá území jednoho nebo více okresů. S účinností nového zákona současně dochází ke zrušení a změně řady dalších zákonů. Státní pozemkový úřad naváže na činnost bývalého Pozemkového fondu ČR a pozemkových úřadů. Státní pozemkový úřad bude hospodařit s nemovitostmi, které byly ve správě Pozemkového fondu ČR, a rovněž se stavbami využívanými k vodohospodářským melioracím pozemků a souvisejícím vodním dílům ve vlastnictví státu. Převody zemědělských pozemků budou probíhat i nadále formou veřejných nabídek, které budou zveřejňovány na internetových stránkách SPÚ.

Zákon o Státním pozemkovém úřadě v oblasti převodu pozemků převzal řadu dalších principů a institutů zrušených zákonů č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu ČR, a č. 95/1999 Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby. Zbývající rozpracované případy budou dokončeny podle dosavadních právních předpisů. Pokračovat bude samozřejmě i vypořádávání restitučních nároků a další převody nemovitostí dle zákona č. 229/1991 Sb. (zákon o půdě) s tím, že Státní pozemkový úřad bude současně rozhodovat o nárocích oprávněných osob v působnosti bývalých pozemkových úřadů. Nový úřad bude rovněž vykonávat působnost dle zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby a pokračovat v privatizaci majetku, se kterým je příslušný hospodařit. Státní pozemkový úřad bude pokračovat v činnosti zrušených pozemkových úřadů v oblasti pozemkových úprav dle zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a mimo jiné bude organizovat komplexní pozemkové úpravy s důrazem na vytvoření podmínek pro vyjasnění vlastnických vztahů k půdě, uspořádání půdního fondu a v oblasti životního prostředí pak především ochranu a zúrodnění půdního fondu, zlepšení vodního hospodářství a zvýšení ekologické stability krajiny. Nedílnou a přímo ze zákona vyplývající součástí každého návrhu pozemkových úprav je plán společných zařízení, který tvoří nově navržené i rekonstruované polní a lesní cesty, systém vodohospodářských a protierozních opatření i místní územní systémy ekologické stability. Řízení o pozemkových úpravách zahájena před 1. lednem 2013 se dokončí podle nového zákona o Státním pozemkovém úřadu. Pokud však je zpracovaný návrh pozemkových úprav vystaven ke dni 1. ledna 2013 k veřejnému nahlédnutí, řízení se dokončí podle dosavadních právních předpisů. Řízení, které vedl pozemkový úřad, dokončí příslušný Krajský pozemkový úřad, respektive jeho pobočka a řízení, které vedl Ústřední pozemkový úřad, dokončí ústředí Státního pozemkového úřadu.

Od 1. ledna 2013 vykonává Státní pozemkový úřad jako právní nástupce Pozemkového fondu ČR roli povinné osoby dle zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a bude přijímat výzvy oprávněných osob k vydání zemědělských nemovitostí, které před 1. lednem 2013 spravoval Pozemkový fond ČR. Současně bude Státní pozemkový úřad pro samotné majetkové vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi i příslušným pozemkovým úřadem.

(zdroj SPÚ)

Jiří Hladík

Z jednání Předsednictva ČAZV

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 7. 2. 2012

Místo konání: Zasedací místnosti Agrokomplexu Šumava s.r.o. v Prachaticích

Hosté: Ing. František Šimek, CSc. – ředitel Agrokomplexu Šumava, s.r.o.

Ing. Prokop Šmirous, CSc. – předseda Kontrolního výboru ČAZV

Ing. Jindřich Kvapilík, DrSc. – VÚRV, v.v.i. Uhřetěves

Ing. Zdeněk Pastorek, CSc., prof. h.c. – Kontrolní výbor ČAZV

Jednání zahájil a řídil předseda ČAZV Mgr. J. Lipavský, CSc. Přivítal přítomné členy Předsednictva a hosty jednání. Předal slovo řediteli Agrokomplexu Šumava s.r.o. Ing. F. Šimkovi, CSc., který krátce informoval o činnosti AKŠ s.r.o a jeho organizační struktuře. Současně pozval přítomné na odpolední exkurzi do provozů společností AKŠ s.r.o. ve Volarech. Pořad jednání byl schválen bez připomínek.

Z programu:

2. Plnění úkolů vyplývajících z usnesení Rady ČAZV – všichni členové Předsednictva
3. Veřejné soutěže MZe – informace o průběhu soutěží – Ing. O. Chmelíková
4. Předání cen soutěží ministra zemědělství – Ing. O. Chmelíková, Mgr. J. Lipavský, CSc.
5. Příprava tiskových konferencí (TK) s PK ČR – OPTT, OVOP – Ing. P. Roubal, CSc., Ing. S. Vavreinová, CSc.
6. Informace o vydavatelské činnosti vědeckých časopisů a publikace „Osobnosti“ – prof. V. Podrázský, CSc.
7. Plán činnosti a hospodaření na II. pololetí 2012 – všichni členové Předsednictva
8. Různé

K bodu 2

Úkoly vyplývající z usnesení Rady ČAZV se v zásadě daří plnit:

- Ve spolupráci s AK ČR byly uspořádány dvě tiskové konference (ORV a OŽV) a dále je připravena konference OPTT a OVOJP, která se bude konat ve spolupráci s PK ČR dne 11.10.2012 v Praze.
- V rámci vydavatelské činnosti došlo k vyššímu ocenění VČ – do sledování byl zařazen časopis Plant Protection Science a Soil and Water Research. Ve sledování zůstává po ztrátě IF časopis Agricultural Economics. Redakční rady i redaktorky zajišťují včasné zpracování příspěvků k tisku.
- Ve spolupráci s NZM připravuje redakční skupina Ing. S. Mihulka, CSc. a Mgr. Š. Steinová publikaci „Osobnosti zemědělské vědy 1900-2000“.
- V průběhu roku 2012 došlo k navýšení počtu mladších členů ČAZV v jednotlivých odborech, dohromady 29 členů.

K bodu 3

Ředitelka Ing. O. Chmelíková uvedla, že vyhlášení výsledků obou soutěží ministra zemědělství – ocenění výsledků výzkumu proběhne v den zahájení výstavy Země živitelka v Českých Budějovicích 30.8.2012. Ocenění předá společně s panem ministrem Ing. J. Bendlem i předseda ČAZV Mgr. J. Lipavský, CSc.

Soutěž KUS vyhlášená NAZV je v současnosti vyhodnocována ve II. kole, kam postoupilo 220 projektů. Ve druhém kole hodnocení, které proběhne, bude však vyřazena větší část projektů z důvodu finančních možností soutěže. Předpokládá se přijetí cca 30 projektů.

V roce 2013 dojde k navýšení prostředků na výzkum přidělených RVVI resortu MZe u institucionálních prostředků a mírnému snížení u prostředků účelových. Celkově přidělená částka by měla být v roce 2013 vyšší o cca 40 mil. Kč

Ředitelka Ing. O. Chmelíková upozornila na možnost doplnění výsledků do RIV do 31.8.2012.

Současně v reakci na některé výhrady k administrativě NAZV vysvětlila, že pracovníci NAZV jsou pověřeni před podáním přihlášky projektu do soutěže tento

zkontrolovat, čímž je možno předejít následnému vyřazení projektu. Tato kontrola však nemůže být prováděna na konci termínu podání, ale v dostatečném předstihu.

Ředitelka Ing. O. Chmelíková upozornila na nutnost informovat veřejnost o činnosti ČAZV a zemědělském výzkumu a to na všech úrovních, tj. jak na úrovni odborů, Předsednictva a sekretariátu, tak v tisku a ostatních médiích ap.

Další diskuse byla zaměřena na hodnocení výsledků výzkumu na úrovni RVVI, hodnocení ústavů, systému poradenství na výzkumných pracovištích ap.

K bodu 4

Předseda ČAZV konstatoval, že předání ceny ministra je připraveno a bude zařazeno ihned po skončení oficiálního zahájení výstavy Země živitelka a ne až na závěr zahajovacího programu.

K bodu 5

Příprava tiskové konference OPTT a OVOJP společně s PK ČR a AVO je zajištěna a hlavní část organizace zajišťuje tisková mluvčí PK ČR Ing. D. Večeřová. Prezentace výsledků výzkumu v oboru potravinářském bude zaměřena na téma „České pivo“.

K bodu 6

Prof. V. Podrázský, CSc. doplnil, že Vydavatelská rada je svolána na 13.9.2012 od 13,00 hod. do sekretariátu ČAZV na Těšnově. K jednání předložila Dr. Braunová přehled o práci redakce VČ v prvním pololetí 2012. Z výsledků je patrný nárůst příspěvků oproti roku 2011 o 20 %, což vyvolává zvýšené nároky na práci předsedů RR a i redakčního týmu. V návaznosti na jednání VR bude svolána porada předsedů RR a i účastí členů VR a pracovníků redakce. Při jednání byl vznesen návrh zvýšení ceny časopisů o 10 % z důvodu nárůstu cen, přičemž ceny nebyly v posledních letech navyšovány. V případě doporučení VR Předsednictvo souhlasí s ev. navýšením ceny VČ v roce 2013.

Ing. V. Hrubý, CSc. upozornil Předsednictvo na nutnost zajistit pro předsedy RR odměny za rok 2012 v minimální výši 350 tis. Kč. Vzhledem ke krácení rozpočtu ČAZV o téměř 2 mil. Kč v roce 2012 není možno tyto prostředky z rozpočtu ČAZV zajistit. Z tohoto důvodu bude třeba požádat vedení MZe o uvolnění částky z rezerv MZe, ev. navýšení rozpočtu ČAZV nižším zádržným.

- Usnesení:**
1. Předsednictvo pověřuje předsedu ČAZV Mgr. J. Lipavského, CSc. a Ing. V. Hrubého, CSc. k předání žádosti na MZe panu ekonomickému náměstkovi Ing. T. Šimčíkovi a zajištění prostředků v roce 2012 pro předsedy RR ve výši 350 tis. Kč. Požadavek musí být podpořen odborem výzkumu, vzdělávání a poradenství MZe.
 2. V případě schválení Vydavatelskou radou souhlasí Předsednictvo s navýšením ceny vydávaných VČ v roce 2013 o 10 %.
 3. Předsednictvo pověřuje Ing. V. Hrubého, CSc. k jednání s vedením NZM ve věci společně připravované publikace „Osobnosti“ a to vč. hledání možností společného financování vydání této publikace.
 4. Předsednictvo bere na vědomí příslib pana náměstka Mgr. J. Macha financovat publikaci „Osobnosti“ z prostředků MZe pouze nejvýše jedné třetiny předpokládaných nákladů na vydání (tj. 130 tis. Kč z předpokládaných celkových nákladů min. 350 tis. Kč).

K bodu 7

Jednání Předsednictva se v závěru roku 2012 budou konat takto:

- 02.10.2012 – jednání Předsednictva a rozšířené zasedání Předsednictva v gesci OLH a OVH v Kostelci nad Černými lesy
- 06.11.2012 – jednání Předsednictva a rozšířené zasedání Předsednictva v gesci ORV v Šumperku Temenici k 70. výročí založení ústavu
- 04.12.2012 – jednání Předsednictva v Praze v sekretariátu ČAZV
- 08.01.2013 – jednání Předsednictva v Praze v sekretariátu ČAZV

K hospodaření ČAZV uvedl Ing. V. Hrubý, CSc., že běžné hospodaření je v souladu s limity MZe. V současnosti probíhá kontrola hospodaření ze strany MZe. Tato má být uzavřena do 30.9.2012.

Výsledky kontroly budou předány Kontrolnímu výboru a Předsednictvu ČAZV.

Nedostatek prostředků pro odměny předsedů RR bude řešen požadavkem na vedení MZe, viz bod 6. zápisu.

K bodu 8

Mgr. J. Lipavský, CSc. informoval o návštěvě čínské delegace AZV z provincie Shandong. Delegace navštíví některé výzkumné ústavy, univerzity ap. Návštěva proběhne na základě pozvání ČAZV v rámci naplňování dohody o spolupráci s Čínskou AZV.

Předsednictvo bere na vědomí návrh dohody o spolupráci s Ukrajinskou akademií ZV a tuto schvaluje po doplnění připomínek RNDr. J. Nedělníka, Ph.D. a Ing. S. Palíka, CSc.

Usnesení: Předsednictvo po doplnění pověřuje předsedu ČAZV Mgr. J. Lipavského, CSc. k uzavření dohody o spolupráci s Ukrajinskou AZV. Dohoda bude uzavřena ve třech jazycích (anglicky, česky a ukrajinsky).

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 2.10. 2012

Místo konání: Zasedací místnost lesnického závodu ČZU v Kostelci nad Černými lesy.

Hosté: Ing. Prokop Šmirous, CSc. – předseda Kontrolního výboru ČAZV

Jednání zahájil a řídil z pověření předsedy a místopředsedy ČAZV prof. V. Podrázský, CSc. Přivítal přítomné členy Předsednictva a hosty jednání. Omluvil nepřítomnost předsedy a místopředsedy ČAZV. Pořad jednání byl schválen bez připomínek.

Z programu:

2. Informace o probíhajících veřejných soutěžích MZe – ředitelka Ing. O. Chmelíková
3. Příprava tiskových konferencí ČAZV (TK) - OPTT, OVOJP a zajištění příští TK – Mgr. J. Lipavský, CSc.
4. Informace o jednání Vydavatelské rady ČAZV (VR), projednání návrhů a závěrů z jednání VR - prof. V. Podrázský, CSc., Mgr. J. Lipavský, CSc.
5. Různé

K bodu 2

Ředitelka Ing. O. Chmelíková informovala Předsednictvo o probíhajícím vyhodnocení soutěže KUS s tím, že výsledky budou k dispozici 16.11.2012.

K vyhlášeným soutěžím a zpracovávaným projektům doplnila, že je třeba věnovat pozornost naplnění priorit a požadavků na projekty kladené RVVI, tj. zejména mezinárodní spolupráce, spolufinancování a vnější podpora, spolupráce s ekonomicky silným uživatelem výsledků s nutností doložení autenticity a existence uživatelských firem. S tím souvisí i otázka propagace výsledků, poradenství pro uživatelskou praxi ap.

V současnosti je na soutěž vyčleněno 55 mil. Kč, přičemž v roce 2013 nebude soutěž vyhlašována.

Po vylechnutí informace proběhla krátká diskuse k otázkám financování výzkumu, poradenství, přenosu informací do praxe s možností využití struktury MZe.

K bodu 3

Ve spolupráci OVOJP, OPTT a PK ČR je připravována tisková konference k problematice výzkumu v potravinářství. TK se uskuteční dle plánu dne 11.10.2012 v Praze na Malé Straně.

Příští TK zajistí odbory lesního a vodního hospodářství ještě v průběhu roku 2012. Hlavním organizačním garantem bude VÚMOP, v.v.i. Praha 5 – Zbraslav. Doc. R. Vácha, Ph.D. byl pověřen jménem Předsednictva projednat organizační zajištění TK s ředitelem Ing. J. Hladíkem, Ph.D. při této TK se předpokládá účast a spolupráce s AK ČR.

K bodu 4

Předseda VR prof. V. Podrázský, CSc. informoval předsednictvo o výsledcích jednání VR, které se konalo dne 13.9.2012 v Praze. Zápis z jednání VR byl členům Předsednictva předložen před jednáním.

Předsednictvo projednalo jednotlivé body usnesení z jednání VR s těmito závěry:

1. Navýšení cen by mělo být projednáno i na širším jednání VR s předsedy RR. Jinak Předsednictvo s navýšením cen souhlasí, od

předsedů RR očekává stanovisko, jaký bude mít zvýšená cena dopad na počet prodaných časopisů v rámci předplatného.

2. - 3. Dopis panu náměstkovi Ing. T. Šimčíkovi byl předán, výsledek žádosti je nejistý, nabízená schůzka ani kontakt s předsedou ČAZV neproběhl.
4. Stejně jako v bodě 2. by měla být otázka posouzena na jednání s předsedy RR.
5. Analýza bude připravena po návratu Dr. Braunové z lázní, tj. do konce října.
6. Předsednictvo neschválilo limit 10 stran u jednotlivých příspěvků s tím, že uvedená záležitost zůstane v kompetenci jednotlivých RR a vedení odboru s ohledem na udržení nebo získání IF.
7. Konečné stanovisko projedná Předsednictvo po získání názoru předsedů RR na společném jednání VR s předsedy RR a pracovníci redakce.
8. Předsednictvo souhlasí se zrušením resp. omezením rozesílání výtisků jednotlivých časopisů členům RR. Nadále budou rozesílány dva výtisky předsedovi RR.
9. Uvedený bod musí být projednán s vedoucí pracoviště Dr. Braunovou po návratu z léčebného pobytu. Před hodnocením musí být stanovena kritéria hodnocení a jejich váha.
10. Schůzka bude svolána po dohodě sekretariátu s předsedou VR a vedení pracoviště redakce v předpokládaném termínu 26.10.2012.

Předsednictvo dále konstatovalo, že by bylo vhodné se soustředit i na práci jednotlivých RR a práci redakce z hlediska stanovení určité úrovně recenze příspěvků (počty oponentů, jejich úroveň, účast a podíl zahraničních oponentů apod.). Stejně tak by měla být věnována pozornost popularizaci VČ v rámci širší vědecké obce a odborné praxe.

K bodu 5

Předsednictvo schválilo na základě přijetí za členy odborem i přijetí za členy ČAZV následující vědecké pracovníky:

OŽV: Ing. Jaroslav ČÍTEK, Ph.D.	ČZU Praha	
doc. Ing. Ivana JANKOVSKÁ, Ph.D.	ČZU Praha	
doc. Ing. Lukáš KALOUS, Ph.D.	ČZU Praha	
Mgr. Ing. Tereza KREJČOVÁ, Ph.D.	ČZU Praha	
prof. Ing. Iva LANGROVÁ, CSc.	ČZU Praha	
Ing. Vladimír PLACHÝ, Ph.D.	ČZU Praha	
doc. MVDr. Radko RAJMON, Ph.D.	ČZU Praha	2. členství
prof. Mgr. Ing. Markéta SEDMÍKOVÁ, Ph.D.	ČZU Praha	2. členství od r. 2010 je členkou OVL
doc. Ing. Luděk STÁDNÍK, Ph.D.	ČZU Praha	
doc. Ing. Roman STUPKA, CSc.	ČZU Praha	
doc. Ing. Michal ŠPRYSL, CSc.	ČZU Praha	
Ing. Lenka TŮMOVÁ, Ph.D.	ČZU Praha	
Ing. Jaroslav VADLEJCH, Ph.D.	ČZU Praha	
OVL: doc. MVDr. Radko RAJMON, Ph.D.	ČZU Praha	
Mgr. Ing. Tereza KREJČOVÁ, Ph.D.	ČZU Praha	2. členství
OVOJP: doc. Ing. Ladislav KOKOŠKA, Ph.D.	ČZU Praha	
Ing. Vladimír PLACHÝ, Ph.D.	ČZU Praha	2. členství
OP: Ing. Jarmila ČECHMÁNKOVÁ	VÚMOP Praha	
Mgr. Jan SKÁLA	VÚMOP Praha	
OVH: Ing. David VESELÝ	OSVČ Lukavice	
Ing. Jaromír SKOUPIL, Ph.D.	MENDELU Lednice	

V této souvislosti bylo konstatováno, že je třeba udržovat a aktualizovat seznamy členů oborů, kdy se občas v seznamech objeví již nežijící členové, nesouhlasí tituly a pracoviště. Sekretariát zajistí rozeslání seznamů členů odborům k odsouhlasení a případným korekturám v průběhu jednoho měsíce.

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 6. 11. 2012

Místo konání: Jednací místnost společnosti AGRITEC, výzkum šlechtění a služby, s.r.o. (dále Agritec, s.r.o.) v Šumperku – Temenici

Hosté: Ing. Miroslav Hochman – ředitel Agritec, s.r.o.

Ing. Viktor Mareš, MBA, vedoucí odd. výzkumu MZe

Ing. Prokop Šmirous, CSc. – předseda Kontrolního výboru ČAZV

Jednání zahájil a řídil Ing. Slavoj Palík, CSc., předseda ORV a po příchodu během jednání předal řízení předsedovi ČAZV Mgr. J. Lipavskému, CSc. Jako host se zúčastnil zahájení jednání Předsednictva i ředitel Agritecu, s.r.o. Ing. M. Hochman, který přivítal členy Předsednictva a seznámil je krátce s činností firmy. Pořad jednání byl schválen bez připomínek.

Z programu:

2. Příprava a vyhodnocení soutěží MZe a práce RVVI – ředitelka Ing. O. Chmelíková
3. Vyhodnocení závěrů jednání předsedů RR vědeckých časopisů
4. Hospodaření ČAZV a výsledky kontroly MZe – Mgr. J. Lipavský, CSc., Ing. V. Hrubý, CSc.
5. Různé

K bodu 2

Ředitelka Ing. O. Chmelíková společně s Ing. V. Marešem, MBA informovala Předsednictvo o průběhu vyhodnocení soutěže KUS. Výsledky budou zveřejněny dne 16.11.2012. Dále informovala o jednání na RVVI o návrzích na stanove-

ní bodových limitů pro hodnocení výzkumných organizací s rozlišením pro úkoly s institucionálním příspěvkem 1500 bodů, infrastruktura 500 bodů ap. Současně je připravována i národní politika výzkumu do r. 2020. V RIV bylo zaevidováno 308496 záznamů výsledků výzkumu, vyřazeno bylo 2228.

Ing. O. Chmelíková upozornila na nutnost kontroly zaevidování výsledků z databáze SCOPUS. Výsledek Odborná kniha – upozornění na dodání povinného výtisku do Národní knihovny. Jako výsledek výzkumu není hodnocena přihláška patentu, ale udělený patent.

Cílem při sestavování rozpočtu pro VaV by mělo být zejména posílení konkurenceschopnosti výzkumu a podpořit kvalitu a výkonnost výzkumu. Připomínky k novele zákona č. 130/2002 Sb. o podpoře výzkumu a vývoje nebudou zatím do vlády předkládány.

Dále bylo Předsednictvo informováno o metodice hodnocení výzkumu s uvedením hodnocení 3 pilířů a váhy jednotlivých pilířů:

- publikace, excelentní výstupy a hodnocení aplikovaných výsledků. Celkový výsledný součet výsledků ze 3 pilířů bude výsledným bodovým hodnocením výzkumné organizace.

K bodu 3

Mgr. J. Lipavský, CSc. informoval Předsednictvo o průběhu společného zasedání Vydavatelské rady ČAZV (VR), předsedů redakčních rad (RR) a odpovědných redaktorek na jednání dne 2.11.2012 v Modrém salonku, Slezská 7, Praha 2. Členům Předsednictva byl před jednáním dán k dispozici zápis z jednání. Předsednictvo se soustředilo na stanoviska k těmto základním problémům:

- V rozpočtu ČAZV v roce 2012 nebudou v důsledku dodatečného odvodu 600 tis. Kč z rozhodnutí ministra zemědělství prostředky na odměny předsedům RR. V této věci bude z pověření Předsednictva jednat předseda ČAZV s ministrem zemědělství.
- Vzhledem ke zhoršené ekonomické situaci i v budoucnu projednala jako jednu z možností i zpoplatnění přijatých příspěvků do vědeckých časopisů (VČ), a to ve výši cca 2 000 Kč (100 Eur). Celou záležitost by bylo třeba zajistit organizačně a předejít ale poškození VČ – ztráta impakt faktoru. ap. Návrh připraví pro Předsednictvo VR.

- Ředitelka Ing. O. Chmelíková přislíbila zajistit vyčíslení přínosů vyplývajících z mezinárodní meziknihovní výměny VČ v ÚZEI. Dřívější údaje byly cca 4 mil Kč.
- Nám. ministra Ing. T. Šimčík bude pravděpodobně požadovat rozbor hospodaření (audit) ČAZV. Z tohoto důvodu je třeba připravit ev. potřebné podklady.

K bodu 4

Ing. V. Hrubý, CSc. informoval Předsednictvo, že v současnosti probíhá kontrola hospodaření ČAZV odborem auditu MZe. Kontrola nebyla zatím uzavřena, žádné připomínky k hospodaření se zatím nevyskytly.

K bodu 5 - Různé

- ORL svolává zasedání pléna členů odboru rostlinolékařství ČAZV na 3.12.2012 ve VÚRV Praha 6.
- OZTEV navrhl přijetí nových členů:
Ing. Antonín Dolan (současně podává přihlášku do ORV)
Ing. Václav Vávra, Ph.D. (současně podává přihlášku do OŽV)
- ORV navrhl přijetí nových členů:
Ing. Jarmila Dostálová
Ing. Prokop Šmirous, Ph.D.

Předsednictvo schválilo přijetí nových členů jednohlasně.

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 4. 12. 2012

Místo konání: Zasedací místnost sekretariátu ČAZV.

Hosté: Ing. Zdeněk Pastorek, CSc. – Kontrolní výbor ČAZV

Jednání zahájil a řídil Ing. Slavoj Palík, CSc., předseda ORV a po příchodu během jednání předal řízení předsedovi ČAZV Mgr. J. Lipavskému, CSc. Jako host se zúčastnil zahájení jednání Předsednictva i ředitel Agritecu, s.r.o. Ing. M. Hochman,

který přivítal členy Předsednictva a seznámil je krátce s činností firmy. Pořad jednání byl schválen bez připomínek.

Z programu:

2. Informace o veřejných soutěžích MZe a činnosti RVVI - ředitelka Ing. O. Chmelíková
3. Příprava tiskových konferencí ČAZV (TK) – OLH, OVH - prof. Podrázský, CSc., doc. Vácha, Ph.D.
4. Vydavatelská činnost ČAZV (VR), projednání závěrů z jednání VR - prof. Podrázský, CSc. Mgr. Lipavský, CSc.
5. Hospodaření ČAZV, průběh kontroly (auditu) MZe - Mgr. Lipavský, CSc., Ing. Hrubý, CSc.
6. Různé

K bodu 2

Ředitelka Ing. O. Chmelíková informovala Předsednictvo:

- O probíhající soutěži KUS. V současnosti po vyhodnocení soutěže probíhá uzavírání smluv s řešiteli 34 projektů v celkové částce 54,772 mil. Kč.
- Současně doplnila, že je třeba do konce ledna předložit závěrečné a periodické zprávy o řešení projektů a vyúčtování projektů.
- Pokud se týče prostředků na výzkum ze státního rozpočtu, tak je předpoklad rozdělení 26 mld. v letech 2014–2016, v poměru účelové a institucionální prostředky 1:1, udržitelnost projektů podpořených v rámci Operačního programu výzkum a vývoj pro inovace (infrastruktury) musí být min. 5 let.
- Novela zákona č. 130/2002 Sb. nebude zatím do vlády předkládána.
- Rada pro výzkum, vývoj a inovace pracuje na implementaci „Národních priorit orientovaného výzkumu“.
- Hodnocení výsledků výzkumu bude rozčleněno do tří pilířů:

1. pilíř za publikované výsledky
2. pilíř excelentní výzkum
3. pilíř 15 % za aplikované výsledky se zohledněním finanční náročnosti na získané výsledky

- V diskusi k hodnocení výsledků výzkumu bylo konstatováno, že v hodnocení CERGE a TA ČR byly výsledky zemědělského výzkumu hodnoceny velmi dobře. Uvedené závěry těchto institucí by měly být vyhodnoceny a využity pro další jednání jak na úrovni MZe, tak i v RVVI a MŠMT.

Současně byla diskutována možnost využití projektů vyhlášených MV ČR.

K bodu 3

Tisková konference o činnosti a výsledcích ve výzkumu v oboru pedologie, vodního a lesního hospodářství se uskuteční v únoru 2013 v gesci OVH, OP a OLH za pomoci VÚMOP.

K bodu 4

Předsednictvo přijalo závěry jednání VR společně s předsedy RR. Závěry z jednání jsou součástí předloženého zápisu. Předsednictvo na základě informace o celkové finanční situaci a zejména nemožnost získání honorářů pro předsedy RR požádalo Předsednictvo VR o návrh řešení situace.

- Usnesení:**
1. Předsednictvo bere na vědomí závěry z jednání rozšířené VR ze dne 2.11.2012.
 2. Předsednictvo ukládá předsedovi a tajemníkovi ČAZV vést další jednání s vedením MZe ve věci zajištění prostředků na honoráře pro předsedy RR za práci v roce 2012.
 3. Předsednictvo ukládá VR vedle zvýšení ceny VČ hledat další cesty na získání finančních prostředků za zpoplatnění příspěvků publikovaných ve VČ ev. zpoplatnění přístupu.
 4. Předsednictvo ocenilo zařazení dalších VČ do VOS výhledu přiřazení IF v roce 2012-13.

K bodu 5

Ing. V. Hrubý, CSc. konstatoval, že budou v roce 2012 dodrženy limity zřizovatele, ale vzhledem ke snížení příspěvku MZe – 2 mil. Kč, což je téměř 25 % rozpočtu, není možno zajistit výplatu honorářů předsedům RR. V této věci bude vedeno jednání s MZe tak, že úhradu těchto honorářů za rok 2012 by bylo možno realizovat ev. i v počátku roku 2013. Snížený rozpočet bylo možno dodržet jen za cenu maximálních možných úspor jak v provozu, tak i snížením průměrných platů v roce 2012 cca o 2 tis. Kč/měsíc oproti roku 2011. Výhled na rok 2013 je v obdobných relacích a limitech jako pro rok 2012.

K bodu 6

Různé

- Současně s jednáním Předsednictva ČAZV se uskutečňuje jednání SAPV v Nitře. Za Předsednictvo se jednání účastnil Ing. S. Palík, CSc. Na tomto jednání je za účasti ministra zemědělství SR projednána koncepce zemědělství v SR do roku 2020.
- Na Ukrajinu bude zaslán návrh dohody o spolupráci mezi ČAZV a Ukrajinskou akademií zemědělských věd (UAZV).
- Předsednictvo schválilo jednomyslně stanovisko OLH k situaci v NP Šumava s tím, že toto stanovisko bude po podpisu předsedy ČAZV a předsedy OLH předáno tisku. Stanovisko je součástí tohoto zápisu.
- Z RR CJAS byl odborem uvolněn doc. Ing. Josef Bouška, CSc. Za nového člena schválilo Předsednictvo prof. Ing. Vojtěcha Radu, CSc.
- Za nové členy ČAZV schválilo Předsednictvo jednohlasně Ing. Andreu Blažkovou, Ing. Petra Doležala, Ph.D. a Ing. Pavla Mináře, Ph.D. v Odboru rostlinolékařském.
- Odbor lesního hospodářství navrhl do RR JFS tyto nové členy:

Prof. Dr. Martin Moog, Technische Universität München, Lehrstuhl für Forstliche Wirtschaftslehre, Hans-Carl-von-Carlowitz-Platz 2, 85354 Freising, Germany,

Prof. Dr. habil. Carsten Lorz, Hochschule Weihenstephan-Triesdorf, Wald und Forstwirtschaft, Hans-Carl-von-Carlowitz-Platz 3, 85354 Freising, Germany,

Dr. Marcus Schmitt, Universität Duisburg-Essen, Universitätsstr 5, 45117 Essen, Germany,

Dr. Andrzej Bytnerowicz, Ph.D., USDA, Forest Service, Pacific Southwest Research Station, 4955 Canyon Crest Drive, Riverside, CA 92507, USA,

Dr. Klaus-Hermann von Wilpert, Forstliche Versuchs- und Forschungsanstalt, Baden-Württemberg, Postfach 708, 79007 Freiburg, Germany, Sidlo: Wonnhaldestraße 4, 79100 Freiburg, Germany,

Dr. Mattias Noack, Ph.D., Landeskompetenzzentrum Forst Eberswalde, Alfred-Moller-Strasse 1, 16225 Eberswalde, Germany,

Dr. Isabella Børja, PhD, Norsk institutt for skog og landskap (Norwegian Forest and Landscape Institute), P.O. Box 115, NO-1431 Ås, Norway,

Dr. Thomas Cech, PhD, Federal Research and Training Centre for Forests, Natural Hazards and Landscape, Seckendorff-Gudent-Weg 8, A-1131 Wien, Austria,

Dr. Sasa Orlovic, BSc, Institute of Lowland Forestry and Environment, Antona Čehova 13, 21000 Novi Sad, Serbia,

Prof. Józef Walczyk, Agricultural University of Cracow, Faculty of Forestry, Department of Forest Work Mechanization, 29 Listopada 46, 31 425 Kraków, Poland.

- Požadavky na rozšíření tiskových stran v jednotlivých časopisech Předsednictvo nedoporučilo z důvodu finanční náročnosti. Řešení je však možné dle návrhu VR z jednání s předsedy RR – viz zápis z 2.11.2012 zpoplatněním.
- Předsednictvem byl schválen nový člen RR časopisu Soil and Water Research:

RNDr. Ladislav Holko, CSc., Ústav hydrologie SAV, Ondrašovská 16, 031 05 Liptovský Mikuláš, Slovenská republika.

- Předsednictvo rovněž schválilo nově navržené členy RR časopisu Plant, Soil and Environment:

Prof. Dr. agr. Ditrich Steffens, Institute for Plant Nutrition, Justuj Liebig University, Heinrich Buff Ring 26-32, G 35592 Giesen, Germany,

Prof. Dr. Sbal Hong-bo, Yantai Institute of Coastal Zone Research, Chinese Academy of Science (CAS) Chunhui RD. 17, Yantai 264003, China.

- Ing. V. Hrubý, CSc. upozornil na nutnost zahájení příprav na zasedání Unie evropských agrárních akademií (UEAA) v květnu 2014 v Praze s tím, že se současně uskuteční seminář k využití GMO. Uvedenou problematikou se zabývají zejména ORV, ORL, OŽV, OVL a OLV.
- Předsednictvo schválilo harmonogram konání Předsednictva v roce 2013 takto: 8.1., 5.2., 5.3. + plénium, 9.4., 14.5. + Rada, 4.6., ev. 2.7., 27.8. Jihočeský kraj, 1.10., 5.11., 3.12.
- Jednotlivé odbory by měly navrhnout ev. konání rozšířeného zasedání v jejich gesci. Možné termíny jsou 5.2., 9.4., 4.6., 27.8., 1.10., 5.11. V roce 2013 by se mělo jako každoročně uskutečnit 5 rozšířených zasedání vč. jednání v Českých Budějovicích.

Pedologické aktuality

V říjnu 2012 se konala na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého v Olomouci obhajoba disertační práce pana Mgr. Vratislava Lašky s názvem: „Vliv vybraných charakteristik půdy na diverzitu edafonu.“ Školitelem byl pan prof. Dr. Ing. Bořivoj Šarapatka, CSc.

Dne 30. 10. 2012 obhájil disertační práci na téma „Podíl odnosu nutrientů odvodňovacími systémy k celkovému odnosu ve vybraném malém zemědělském povodí“ na Fakultě životního prostředí České zemědělské univerzity v Praze pan Ing. Petr Fučík z VÚMOP, v.v.i. a získal titul Ph.D. Školitelem byl pan prof. Ing. Miloslav Janeček, DrSc.

Na Fakultě agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů ČZU v Praze obhájil v listopadu 2012 pan Mgr. Vít Kodeš svoji disertační práci s názvem: „Mapy zranitelnosti vodních zdrojů pesticidy v prostředí GIS.“ Školitelem byl pan prof. Ing. Josef Kozák, DrSc. dr.h.c.

V prosinci 2012 proběhla na LDF Mendelovy univerzity v Brně obhajoba disertační práce paní Hany Káňové s názvem „Iniciální epipedony a pionýrské dřeviny vybraných lomů jihomoravského kraje“. Školitelem byl pan doc. Mgr. Jindřich Ky-nický, Ph.D.

V lednu 2013 obhájil úspěšně svoji disertační práci s názvem „Využití pedologických metod v archeologii“ pan Ing. Jan Hladký. Školitelem byl pan doc. Ing. Eduard Pokorný, Ph.D. Obhajoba proběhla na Agronomické fakultě Mendelovy univerzity v Brně.

Dne 5. 12. 2012 úspěšně obhájil pan RNDr. Aleš Vaněk, Ph.D. před vědeckou radou Fakulty agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů České zemědělské univerzity v Praze habilitační práci na téma „Bio(geo)chemie thalia v terestrickém prostředí“, takže mohl být k 1. 1. 2013 jmenován docentem pedologie.

Všem úspěšným doktorům a panu docentovi gratulujeme a ČPS očekává aktivní spolupráci na poli pedologie.

V únoru 2013 ukončil svoji aktivní úspěšnou činnost oblíbený a zkušený pedagog na AF Mendelu v Brně pan doc. Ing. Eduard Pokorný, Ph.D. a odešel do důchodu. Je to citelná rána pro brněnskou pedologii, zanechal však po sobě řadu nadějných půdozalců. Přejeme mu hodně zdraví v jeho oblíbeném a nenahraditelném Kroměříži a doufáme, že jako člen redakční rady Informačních listů s námi bude i nadále spolupracovat.

V březnu 2013 byly tradičně předány zlaté a stříbrné medaile ČAZV. Mezi oceněnými zlatou medailí ČAZV v roce 2013 byl z odboru pedologie pan prof. Ing. Alois Prax, CSc. a z odboru vodního hospodářství pan prof. Ing. Jaroslav Herynek, CSc. a pan prof. Ing. Klaudius Kasprzak, CSc. Stříbrnou medaili obdrželi pan prof. Ing. Alexandr Grünwald, CSc. a pan Ing. František Kulhavý, CSc. z odboru vodního hospodářství. Dále bylo uděleno čestné členství panu Ing. Karlovi B. Březinovi z odboru pedologie.

Všem oceněným blahopřejeme a přejeme do dalšího aktivního života vše nejlepší.

Radim Vácha, Alois Prax

Informační listy 38

připravila redakční rada ve složení

doc. Ing. Radim Vácha, Ph.D. (předseda)

prof. Ing. Radka Kodešová, CSc., Ing. Květoslava Královcová, Ing. Vít Penížek, Ph.D., doc. Ing. Eduard Pokorný, Ph.D., RNDr. Ing. Jaroslav Rožnovský, CSc., Ing. Mojmír Soukup, CSc., prof. Ing. Jan Váchal, CSc., Ing. Jan Vopravil, Ph.D.

Vychází pro vnitřní potřebu členů Odboru vodního hospodářství a Odboru pedologie ČAZV, Českého výboru mezinárodní komise pro závlahy a odvodnění a České pedologické společnosti.

Adresa redakce: VÚMOP, v.v.i., Žabovřeská 250, 156 27 Praha 5-Zbraslav